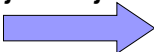

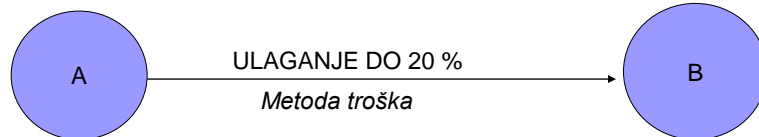
Računovodstveno praćenje poslovnih kombinacija

- Proces poslovnih spajanja ima za posljedicu:
  - 1) **Stjecanje imovine** - neto imovina jednog ili više poslovnih subjekata, koji nestaju kao pravni subjekti, prenosi se na jedan poslovni subjekt koji i poslije poslovnog spajanja ostaje pravni subjekt. To se naziva obično stjecanje neto imovine (fuzija i konsolidacija).
  - 2) **Stjecanje vlasništva** - jedan poslovni subjekt stječe vlasništvo (dionice ili udjele) drugih pravnih subjekata, koji i nakon poslovnog spajanja (stjecanja dionica) ostaju pravni subjekti. Konsolidacija financijskih izvještaja

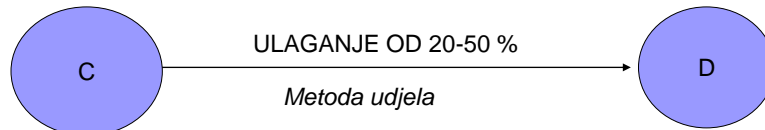

AKVIZICIJA VLASNIŠTVA

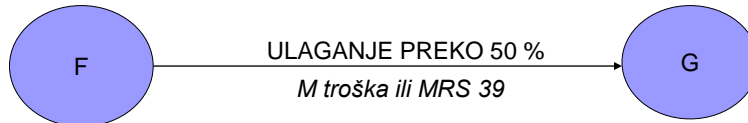
1. NEMA ZNAČAJNOG UTJECAJA I NEMA KONTROLE – SUDJELUJUĆI INTERES

2. POSTOJI ZNAČAJAN UTJECAJ ALI NEMA KONTROLE – D PRIDRUŽENA KOMPANIJA

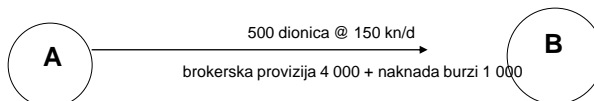
3. POSTOJI KONTROLA – G - PODRUŽNICA

SLUČAJ 1: METODA TROŠKA

-za odvojene financijske izvještaje prema MRS 27, toč. 37 (a)

- Dioničko društvo Add izvršilo je akviziciju 500 dionica društva Bdd koje je ukupno emitiralo 5 000 dionica. Ove dionice društvo Add platilo je na financijskom tržištu po cijeni 150 kn/dionici. Za posredovanje u kupnji dionica plaćeni su troškovi brokerskoj tvrtci na iznos 5 000 kn (4 000 brokerska provizija plus 1 000 naknada burzi). Na kraju godine društvo Bdd objavilo je neto dobit od 10 000 kn od čega je za dividende izglasano 60 % . Dividende su isplaćene.

Kalkulacija elemenata za knjiženje:

1. Trošak ulaganja u dionice:

- a. Tržišna cijena kupljenih dionica .....500 d x 150 kn/d = 75 000
 b. Ovisni troškovi kupnje (brok. provizija + naknada b.).....= 5 000
 c. Trošak ulaganja .....= 80 000

2. Postotak udjela (vlasništva) A u B .....500 d/ 5 000 = 10 % (m. troška)
 3. Dividende društvu Add .....10 000 x 60 % x 10 % .....= 600 kn

KNJIŽENJE U GLAVNOJ KNJIZI A dd

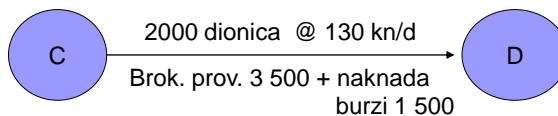
061 Ulaganje u dionice		200 Žiro račun	
1) 80 000		3) 600	80 000 1)
2314 Potraživanja za dividende		6690 Prihodi od dividendi	
2) 600	600 3)		600 2)

SLUČAJ 2: METODA UDELA

-za individualne financijske izvještaje prema MRS 28, toč. 13.

- Dioničko društvo Cdd kupilo je na financijskom tržištu 2 000 dionica dioničkog društva Ddd koje je ukupno emitiralo 5 000 dionica. Ove dionice Cdd platio je po tržišnoj cijeni od 130 kn/dionici. Za posredovanje pri kupnji dionica plaćen je trošak brokerskoj tvrtci na iznos 5 000 kn (3 500 brokerska provizija i 1 500 kn naknada burzi). Na kraju godine društvo Ddd objavilo je neto dobit od 12 000 kn od čega je za dividende izglasano 60 %. Dividende su isplaćene.

Kalkulacija elemenata za knjiženje:

1. Trošak ulaganja u dionice:

2. Tržišna cijena kupljenih dionica	.....2 000 d x 130 kn/d	= 260 000
3. Ovisni troškovi kupnje (brok. provizija + naknada b.)	.....	= 5 000
4. Trošak ulaganja	.....	= 265 000
2. Postotak udjela (vlasništva) C u D	.....2 000 / 5 000	= 40 % (m. udjela)
3. Udjel u neto dobiti	.....12 000 x 40 %	= 4 800
4. Dividende društvu Cdd	.....12 000 x 60 % x 40 %	= 2 880

KNJIŽENJE U GLAVNOJ KNJIZI C dd

0610 Udjeli u pridruženom društvu		200	Žiro račun
1) 265 000	2 880 3)		265 000 1)
2) 4 800		4) 2 880	
2304 Potraživanja za divid. od pridruž. društava		6609	Prihodi od udjela u dobiti
3) 2 880	2 880 4)		4 800 2)

PRODAJA DIONICA

Potrebno je utvrditi tri elementa kalkulacije za knjiženje:

1. Neto prodajnu vrijednost (trž. vrijednost – ovisni troškovi prodaje)
2. knjigovodstvenu vrijednost prodanih dionica (saldo konta Ulaganje u dionice podijeljeno s brojem kupljenih dionica)
3. Kapitalni dobitak (prihod) ili kapitalni gubitak (rashod)

SLUČAJ: PRODAJA DIONICA

Dioničko društvo A dd (iz slučaja 1.) prodalo je na financijskom tržištu 300 dionica po tržišnoj cijeni od 170 n./dionici. Plaćeni su posrednički troškovi brokera od 2 000 n.j.. Saldo konta Ulaganja u dionice je 80 000 n.j. (500 dionica).

Kalkulacija elemenata za knjiženje:

1. Neto prodajna vrijednost = trž. vrijednost prodanih dionica - ovisni troškovi prodaje
 = 300 d x 170 n.j./d - 2 000 = 49 000

	Saldo ulaganja prije prodaje	
2. knjig. vrijed. prodanih d. =	_____	x br. prodanih d
	Broj kupljenih dionica	
	= 80 000/ 500 x 300	= <u>48 000</u>

3. (1-2) Kapitalni dobitak (prihod) = 1 000

KNJIŽENJE U GLAVNOJ KNJIZI A dd

061 Ulaganje u dionice <hr style="border: 0; border-top: 1px solid black; margin-bottom: 5px;"/> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: left;">S 80 000</td> <td style="width: 50%; text-align: right;">48 000 1)</td> </tr> </table>	S 80 000	48 000 1)	200 Žiro račun <hr style="border: 0; border-top: 1px solid black; margin-bottom: 5px;"/> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: left;">1) 49 000</td> <td style="width: 50%;"></td> </tr> </table>	1) 49 000	
S 80 000	48 000 1)				
1) 49 000					
6741 Prihodi u visini dobitka od prodaje dionica <hr style="border: 0; border-top: 1px solid black; margin-bottom: 5px;"/> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;"></td> <td style="width: 50%; text-align: right;">1 000 1)</td> </tr> </table>			1 000 1)		
	1 000 1)				

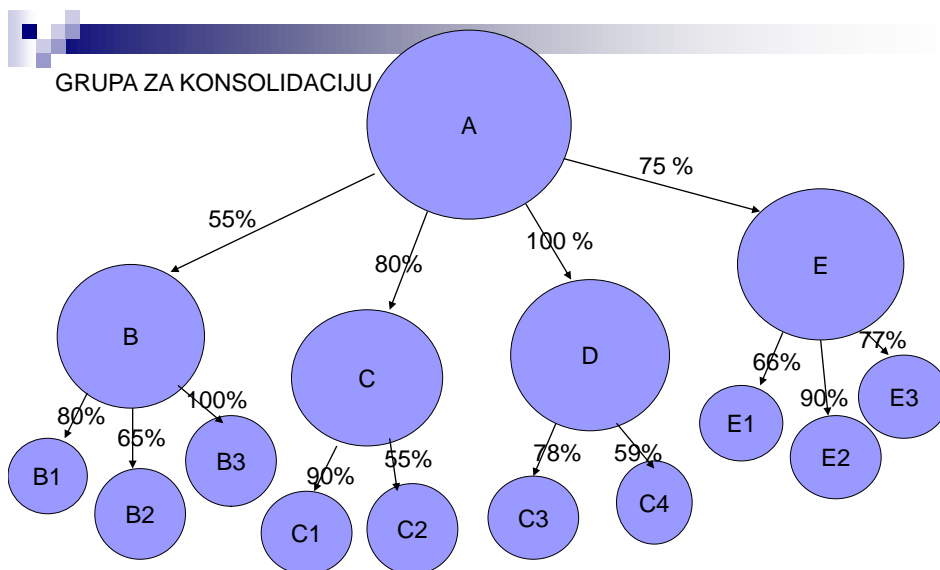
KONSOLIDACIJA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

KONSOLIDACIJA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA (MRS 27)

- **POSTOJI KONTROLA > 50%**
- Kada jedno poduzeće ima moć nad više od polovine **glasačkih prava** drugog poduzeća
- kada jedno poduzeće ima **moć upravljanja financijskim i poslovnim politikama** drugog poduzeća na temelju statuta ili sporazuma
- kada jedno **poduzeće ima moć imenovanja ili smjene** većine članova upravnog odbora ili odgovarajućeg upravljačkog tijela drugog poduzeća
- kada jedno **poduzeće ima moć usmjeravanja većine glasova** na sastancima upravnog odbora ili odgovarajućeg upravljačkog tijela
- Kontrola je **vlasništvo, izravno ili neizravno (preko ovisnih subjekata) s više od 50% glasačke moći**

- GRUPA – matični subjekt i sva njegova ovisna društva
- MATICA – pravna osoba koja ima jedno ili više ovisnih društava
- OVISNO DRUŠTVO – subjekt koji je pod kontrolom drugog društva (matice) -
PODRUŽNICA

Korisnici konsolidiranih financijskih izvještaja

- investitori u dugoročne vlasničke vrijednosne papire (dionice) - postojeći i potencijalni i dugoročni vjerovnici
- menadžment matičnog poduzeća i
- ostali korisnici (financijski analitičari, porezne uprave....)

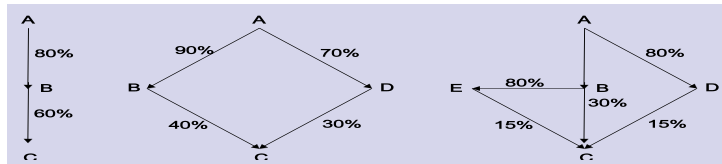
Ograničenja konsolidiranih fin.izvještaja

- Financijski rezultat i financijska situacija članova skupine nisu objavljeni u konsolidiranim fin.izvještajima.
- Konsolidirani zadržani dobiti konsolidirane bilance nisu u cijelosti raspoloživi za raspodjelu dividendi, jer dio može predstavljati udjel matice u neraspodijeljenim dobitima podružnice.
- Financijski pokazatelji na temelju konsolidiranih financijskih izvještaja agregatni su pokazatelji koji ne predstavljaju pojedine podružnice kao niti maticu.
- Pojedina konta poduzeća čiji se financijski izvještaji konsolidiraju nisu uvijek usporediva. (dužina poslovnog
- Konsolidirani financijski izvještaji nemaju dodatnih informacija neophodnih za kontroliranje pojedine članice skupine. (u bilješkama pojedinih članica)

Potreba za konsolidacijom fin.izvještaja

- iskazivanja rezultata poslovnih aktivnosti i financijske situacije jednog ekonomskog subjekta koji se sastoji od više poslovnih subjekata
- a) Kontrola financijskog interesa – direktna i indirektna kontrola

- b) Sposobnost izvršavanja kontrole
- c) Uspješnost kontrole (matica namjerava za određeno vrijeme prodati stečene dionice podružnice ili je političko okruženje inozemne podružnice takvo da se očekuje skoro gubljenje kontrole)

SLUČAJEVI KADA SE NE VRŠI KONSOLIDACIJA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

- A. Kada menadžment matice, iako ima većinski udjel, **nema sposobnost kontrole podružnice:**
1. Kada je podružnica u reorganizaciji ili stečaju i kada kontrolu drži sud odnosno stečajni upravitelj
  2. Kada se podružnica nalazi u inozemstvu gdje strana zemlja prema svojim zakonima može imati određena ograničenja.
- B. Kada se očekuje da će matica imati **privremenu kontrolu** nad podružnicom tada konsolidacija financijskih izvještaja nije potrebna a to su slijedeće situacije:
1. Matica za određeno vrijeme namjerava prodati dionice podružnice
  2. Političko okruženje inozemne podružnice je takvo da se očekuje skoro gubljenje kontrole
  3. Zbog transakcija otkupa vlastitih emitiranih dionica (trezorskih dionica) što vrši podružnica gubi se kontrola nad podružnicom a time i potreba za konsolidacijom financijskih izvještaja

POSTUPAK KONSOLIDACIJE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA (MRS 27)

- a) Financijski izvještaji matice i njenih ovisnih društava koji se koriste u pripremi konsolidiranih financijskih izvještaja moraju se pripremiti **na isti izvještajni datum** (razlika najduže tri mjeseca)
- a) Konsolidirani financijski izvještaji trebaju se sastavljati **korištenjem jednakih računovodstvenih politika** za jednake transakcije i druge poslovne događaje u sličnim okolnostima.

POSTUPAK KONSOLIDACIJE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA (MRS 27)

1. Financijski izvještaji matice i njenih podružnica **zbrajaju se po jednakim pozicijama** tako da se prilikom zbrajanja o tome vodi računa kao da se radi o jednom računovodstvenom subjektu. To znači da se međusobne transakcije eliminiraju
2. Za izradu konsolidiranih financijskih izvještaja koji bi predstavljali skupinu kao jedan ekonomski subjekt potrebno je eliminirati ili poništiti međukompanijske poslovne događaje a to su:

Unutargrupna salda, transakcije, prihodi i rashodi trebaju se eliminirati u cjelosti:

- 1. **Međukompanijska ulaganja** tj. ulaganja u dionice ili udjele matice eliminiraju se s glavnicom (dionice po nominalnoj vrijednosti, zadržani dobiti i rezerve) podružnica
- 2. **Međukompanijska potraživanja i obveze** tj. potraživanja matice i obveze podružnica međusobno se poništavaju i obrnuto
- 3. **Međukompanijski dobiti i gubici** ostvareni unutar skupine isključuju se iz konsolidacije financijskih izvještaja

**SLUČAJ : KONSOLIDACIJA KADA MATICA
DRŽI 100 % DIONICE PODRUŽNICE**

Dioničko društvo Patria dd kupilo je 01.01.2012. za novac sve dionice (100%) društva Saturn dd za 300.000 nj. Na datum stjecanja dionica tržišna vrijednost neto imovine Saturn dd-a bila je jednaka njegovoj knjigovodstvenoj vrijednosti. Bilance ovih dvaju dioničkih društava prije stjecanja prikazane su u sljedećoj tablici:

Bilance Patria dd-a i Saturn dd-a prije stjecanja 31. 12. 2012.

Rb.	Pozicija	knjigovodstvena vrijednost = tržišna	
		Patria dd	Saturn dd
1.	Zemljište	175.000	40.000
2.	Oprema	400.000	300.000
3.	Ispravak vrijednosti	_____	_____
4.	Zalihe	100.000	60.000
5.	Potraživanja	75.000	50.000
6.	žiro račun	350.000	50.000
	Ukupno imovina	1.100.000	500.000
7.	Obične dionice (nominalna vrijedn.)	500.000	200.000
8.	Zadržana dobit	300.000	100.000
9.	Emitirane obveznice	200.000	100.000
10.	Dobavljači	100.000	100.000
	Ukupne obveze i glavnica	1.100.000	500.000

**A) RAZLIKA TROŠKA ULAGANJA I KNJIGOVODSTVENE
VRIJEDNOSTI STEČENIH DIONICA**

Utvrđivanje razlike između troškova ulaganja i knjigovodstvene vrijednosti stečenih dionica:

Trošak ulaganja u dionice Saturn dd-a	300.000	
knjigovodstvena vrijednost stečenih dionica:		
dionice (nominalna vrijednost)	200.000	_____
Zadržana dobit	100.000	_____
Ukupno	300.000	_____
Pripadajući interes Patria dd	$300.000 \times 100\% = (300.000)$	
Razlika		0

B) KNJIŽENJE STJECANJA DIONICA U GLAVNOJ KNJIZI PATRIA dd

0604 Udjeli u povezanim poduzećima	200 Žiro račun
1) 300 000	300 000 1)

C) ELIMINACIJSKA KNJIŽENJA KOD PATRIA dd

Udjeli u povezanim poduzećima	Dionice po nom. vrijed. Saturn dd
300 000 1)	1) 200 000
	Zadržana dobit Saturn dd
	1) 100 000

RADNE BILJEŠKE ZA KONSOLIDACIJU

POZICIJA	A	B	ELIMINACIJE	P	KONSOLIDIRANO
			D		
Zemljište	175 000	40 000			215 000
Oprema	400 000	300 000			700 000
Isp. Vrijednosti					
Udjeli u B	300 000			1) 300 000	0
Zalihe	100 000	60 000			160 000
Potraživanja	75 000	50 000			125 000
Žiro rač.	50 000	50 000			100 000
UKUPNO IM.	1 100 000	500 000			1 300 000
Dionice A	500 000				500 000
Dionice B		200 000	200 000 1)		0
Zadržana dob. A	300 000				300 000
Zadržana dob B		100 000	100 000 1)		0
Emitirane obv.	200 000	100 000			300 000
Dobavljači	100 000	100 000			200 000
UKUPNO K i O	1 100 000	500 000	300 000	300 000	1 300 000

Primjer: Stjecanje rezervi ovisnog poduzeća

- Rezerve prije stjecanja
- Rezerve nakon stjecanja (povećanja rezervi nakon datuma stjecanja)

Primjer: Poduzeće 'M' je kupilo sve dionice poduzeća 'Z' 30.06.2012 kada je neraspoređena dobit 'Z' iznosila 15.000 KM

Bilance stanja 'M' i 'Z' na dan 31.12.2012. su

Bilanca stanja na dan 31.12.2012		
Opis	Poduzeće M	Poduzeće Z
Stalna imovina	50.000	40.000
Ulaganje u podružnicu	70.000	-
Obrtna sredstva	30.000	40.000
Ukupno aktiva	150.000	80.000
Kapital (obič. dionice- 1 KM po dionici)	100.000	50.000
Neraspoređena dobit	30.000	20.000
Kratkoročne obveze	20.000	10.000
Ukupno pasiva	150.000	80.000

Konsolidirana Bilanca stanja GRUPE na dan 31.12.2012		
Opis	GRUPA	
Stalna materijalna imovina	90.000 (50.000+40.000)	
Goodwill	5.000	
Obrtna sredstva	70.000 (30.000+40.000)	
Ukupno aktiva	165.000	
Kapital (obič.dionice- 1 KM po dionici)	100.000	
Neraspoređena dobit	35.000 (30.000 +5.000)	
Kratkoročne obveze	30.000 (20.000 +10.000)	
Ukupno pasiva	165.000	

MANJINSKI UDIO

- **KADA MATICA POSJEDUJE < 100% DIONICA**
- KADA MATICA POSJEDUJE 80% DIONICA – 20% MANJINSKI UDIO
- DILEMA
  1. KONSOLIDIRATI CJELOKUPNU NETO IMOVINU – **DOMINANTAN PRISTUP**
  2. KONSOLIDIRATI PRIPADAJUĆI DIO NETO IMOVINU
- **MANJINSKI UDIO – OBVEZA ZA NETO IMOVINU NAD KOJIMA POSTOJI KONTROLA ALI NE I VLASNIŠTVO**
- Nalazi se u bilanci stanja ispod kapitala i rezervi

Primjer

- Poduzeće 'M' je steklo 40.000 dionica od po 1 KM po dionici u ovisnom poduzeću 'Z' za 70.000 KM na dan 30.06.2012. kada je neraspoređena dobit iznosila 15.000. Napravite konsolidirani izvještaj grupe na dan 31.12.2012.

Bilanca stanja na dan 31.12.2012

Opis	Poduzeće M	Poduzeće Z
Stalna imovina	50.000	40.000
Ulaganje u podružnicu	70.000	-
Obrtna sredstva	30.000	40.000
Ukupno aktiva	150.000	80.000
Kapital (obič. dionice- 1 KM po dionici)	100.000	50.000
Neraspoređena dobit	30.000	20.000
Kratkoročne obveze	20.000	10.000
Ukupno pasiva	150.000	80.000

Konsolidirana Bilanca stanja GRUPE na dan 31.12.2012		
Opis	GRUPA	
Stalna materijalna imovina	90.000 (50.000+40.000)	
Goodwill	18.000	
Obrtna sredstva	70.000 (30.000+40.000)	
Ukupno aktiva	178.000	
Kapital (obič.dionice- 1 KM po dionici)	100.000	
Neraspoređena dobit	34.000 (30.000 +14.000)	
Manjinski udio	14.000	
Kratkoročne obveze	30.000 (20.000 +10.000)	
Ukupno pasiva	178.000	

Dobit unutar grupe

- Kada jedno poduzeće iz grupe proda robu (proizvod) drugom poduzeću iz grupe uz dobit i neki od tih proizvoda se na kraju godine i dalje nalaze u zalihama kupca, tada je dobit od te robe nerealizirana iz perspektive grupe kao cjeline.
- [Korigiranje: kon.neraspoređ.dobit / kon. zalihe](#)
- Ako je ovisno poduzeće u djelomičnom vlasništvu
  - 1) Matično proda ovisnom – dobit ostvaruje matično poduzeće a za nerealiziranu dobit treba se teretiti grupa
  - 2) Ovisno proda matici – dobit ostvaruje ovisno poduzeće, a nerealizirana dobit se dijeli između grupe i manjine

Dividende

- Ključni datum – kada se odobri (objavi) isplata – pretvaraju se u obvezu
- 1) Ako se isplaćuju do kraja godine - nema korigiranja
- 2) Ako se objave ali se ne isplate do kraja godine - prebijanje između potraživanja za dividende i obveze za isplatu dividendi
- 3) Za dividendu prema poduzećima izvan grupe – dividenda za isplatu manjinskim dioničarima

KONSOLIDURANA BILANCA USPJEHA

Svrha

- Prikazati rezultate ostvarene sredstvima koja se nalaze pod kontrolom grupe
- Prikazati koliki dio dobiti pripada dioničarima matičnog poduzeća a koliki ostalima – nakon oporezivanja